24ՐԴ ՏԱՐԻ — ՇԱԲԱԹ 1 ՄԱՅԻՍ 1893 — ԹԻՒ 463

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԷՍԿԻ ՊԱՆՔ ՕՍՄԱՆԻ
Տպագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր

Bureaux du Journal "HAÏRÉNIK„
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTTOMANE

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս Համար	300 Թիւ	75 դր.	Մէճիտ
» »	150 »	40 »	»
Գաւառներու	300 »	100 »	»
»	150 »	50 »	»
»	75 »	25 »	»
Օտար երկրաց	300 »	25	Ֆրանք

Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ
(Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի 100 դրշ. տեղ 115 դրշ.)

غلطه‌ده اسکی بانق عثمانیه
حیره‌نیك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

10 ՓԱՐԱՅ

ՆՄԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆ

Մեր գրական միապաղաղ հանդարտութեան մէջ թատերական ներկայացում մը յանկարծ վրդովում մը առաջ բերաւ ։ Եթէ Մ—ր Խ—եր չունենային ուրիշ արժանիք, նոյն իսկ անոր շուրջը յարուցուած աղմուկը կը բաւէր աչքի զարնող տեղ մը տալու իրեն մեր արդի գրականութեան տարեգրութեանց մէջ, վասն զի այդ աղմուկը մտածութեան ծնունդ է, ուստի եւ կենսատու բարիք մը ու կեանքի նշանակ մը ։

Բաւական բան գրուեցաւ այդ խաղին առթիւ, հաւանօրէն դեռ պիտի գրուի ալ. իսկ գրուածէն աւելի խօսուեցաւ. ամէն մարդ կրնայ գէշ աղէկ կարծիք մը ունենալ, բայց ոչ գրիչ մը ։ Գովասանքի եւ պարսաւի տեղատարափին մէջ կէտ մը միայն ուշադրութեան կ'առնենք, վասն զի ընդհանուր գրողներուն կրնայ պատկանիլ։

Ըսուեցաւ, գէթ խօսակցութեանց միջոցին, թէ Զօպանեանի խաղին մէկ հատուածը կը յիշեցնէ ֆրանսական թատերախաղի մը մէկ կտորը, ուստի և մեղադրեցին զինքը ։

Առիթ մըն է այս մեզի համար հարցնելու որ ի՞նչպէս կարելի է հաստատել թէ հեղինակի մը ո՛ւր է մտածութիւնը ընդօրինակութիւն է, թէ գրականութեան մէջ հետեւողութիւնը ներելի՞ է եւ մինչեւ ո՞ւր ։

* *

Օրինակով խօսինք ։

Պատկերհան մը կը գծէ անգլիացիի մը դէմքը, ուրիշ մըն ալ կը նկարէ ֆրանսացի մը. բայց երկուքին նկարն ալ միեւնոյնն է ։ Թէ ֆրանսացիին, թէ՛ անգլիացիին դէմքերը ունին երկու աչք, երկու ականջ, երկու յօնք, քիթ մը, բերան մը, վերջապէս ինչ որ կ'ունենայ դէմք մը։ Այս երկու պատկերները տեսնող մը պիտի ըսէ՞ թէ մէկ պատկերհանը միւսէն օրինակած է ։ Ո՛չ. վասն զի մարդկային դէմքը միեւնոյնն է ։

Բայց ի՞նչ է այն հիմնական տարբերութիւնը որ միեւնոյն նիւթին մէջ իրարմէ կը զանազանէ երկու արուեստագէտները ։ — Տեղական գոյն, ցեղական հոգեբանութիւն ։ Ո՛չ Ֆրանսացին իր դիմագծովը ու հոգեբանութեամբը կը նմանի Անգլիացիին, ոչ Անգլիացին ալ անոր ։ Իւրաքանչիւր նկարչի արժանիքը կը կայանայ դէմքին վրայ տեղական գոյնը և ցեղական հոգեբանութիւնը արտայայտելու մէջ ։

Նոյն երեւոյթը չե՞նք տեսներ մարդուս սրտին ու հոգիին մէջ։ Հայ մայր մը իր զաւակն այնպէս կը սիրէ ինչպէս Ճաբոնցի մայր մը. հայ երիտասարդը կ'ունենայ սրտի այն տրոփումները որով կը բաբախէ Ֆրանսացիին սիրտը։ Տարբերութիւնը կը կայանայ այդ զգացումները բացատրելու եղանակին մէջ։ Բանագողութիւնը կը սկսի օրինակի համար երբ հայ հեղինակ մը հայ պառաւի մը բերնին մէջ կը դնէ այն խօսքերը որք միայն Ֆրանսացիի մը բերնէն կրնան լսուիլ ։

Մեր հեղինակներուն մէջ փնտռելու ենք մէկ կողմէն ինչ որ ընդհանուր, մարդկային է, միւս կողմէն ինչ որ տեղական ու ցեղական է ։ Երկու նկարագրութեանց միացումը մարդկային և տոհմային տիպարներ կ'արտադրէ ։

Աշխարհիս բոլոր վէպերուն, թատերգութիւններուն նիւթերը կրնան ամենափոքրիկ հատորի մը մէջ ամփոփուիլ. եթէ ուշադիր ըլլանք կը տեսնենք թէ մարդկային կեանքը ամէն տեղ շատ դուրս չելլեր աստուածաբաններու դատած եօթը առաքինութիւններու և եօթը մահացու մեղքերու շրջանակէն. անձո՛ւկ շրջանակ, որ սակայն անհուն է։

Երբ խնդիրը հայ հեղինակի մը վրայ է, անոր արժանիքը պիտի փնտռենք միայն տեղական ու ցեղական արտադրութեանց մէջ։ Ինչ որ ընդհանուր մարդկային է, ամէնունն է. ո՛չ ոք կրնայ ըսել թէ հեղինակ մը ուրիշ հեղինակէ առած է, քանի որ ամէնուն ալ ներշնչարանը բնութիւնն է ։

Եւրոպայի մէջ այդ հետեւողութեան կամ թէ բանագողութեան խնդիրը միշտ և հանապազ գոյութիւն ունի. շատ մեծ հեղինակներ նկատուած են իբր հետեւող մը ։ Օրինակի համար Իտալացիներու ամենէն մեծ վիպասաններէն մին, Մանծոնի, կը նկատուի աշակերտ մը Վալթեր Սքոթի. Ֆրանսացի ժամանակակից էն փափուկ մէկ հեղինակը, Տոտէ, ներշնչուած է Անգլիացի Տիքընսէն։ Օրինակները կրնանք շատցընել. բայց ամէնուն մեծ արժանիքը կը կայանայ, ինչպէս ըսինք, տեղական գոյնի և ցեղական հոգեբանութեան մէջ։ Ո՛չ Մանծոնի Անգլիացիներ դրած է ֆրանսական մորթի մէջ, և ո՛չ ալ Տոտէ անգլիական դէմքեր նկարած է ֆրանսական անուններով ։

Միւսէ ինքն ալ ամբաստանուեցաւ իբր "բանագող" մը, ու հետեւեալ պատասխանը գրեց ։

"Մեղադրեցին զիս թէ հետեւ-
"ւած եմ քանի մը անձերու եւ
"քանի մը գործերու ։ Պարզապէս
"կը պատասխանեմ թէ ատոր հա-
"մար փոխանակ զիս մեղադրելու
"պէտք է որ գովէին զիս ։ Մտա-
"ծում մը, բառ մը գողնալ, ոճիր
"մը պէտք է նկատուի գրականու-
"թեան մէջ ։ Հակառակ ամէն տե-
"սակ դարձուածքներու, ես " ուր
"որ ինչ որ գտնեմ՝ կ'առնեմ ։„ Ըստ
"իս բանագողութիւն մը միշտ
"բանագողութիւն է, ինչպէս կա-
"տու մը կատու մըն է. բայց վար-
"պետէ մը ներշնչուիլ ո՛չ միայն
"ներելի այլ եւ գովելի բան մըն է
"եւ ես անոնցմէ չեմ որ կը մե-
"ղադրեն մեր Էնկր նկարիչը Ռա-
"ֆայէլէն օրինակ առնելուն համար,
"ինչպէս Ռաֆայէլ կոյսի օրինակ
"կ'առնէր։ Երիտասարդներուն ձեռ-
"քէն առնել ներշնչուելու կարո-
"ղութիւնը, հանճարին զլանալ է իր
"պսակին ամենէն գեղեցիկ տերեւը
"եւ խանդավառութիւնը ։

Այսպէս, բուն բանագողութիւնը՝ այնչափ ծաղրելի ու անհեթեթ է որ անմիջապէս աչքի կը զարնէ ։ Բայց այդ ընդօրինակութեան պարագայէն զատ, որ բնականաբար դատապարտելի է, կան պարագաներ ուր հեղինակ մը ուրիշի մը արդէն խորհածը մտաւորապէս և երբեմն գրեթէ նոյն կերպով կը խորհի առանց մեղադրուելու. Երբ, դիպուածի խաղով մը ինք ալ կը յղանայ գաղափար մը զոր իրմէ առաջ մէկը յղացած է արդէն. ասիկա տարօրինակ բան մը չէ, որովհետեւ մարդկային ուղեղը նոյնն ըլլալով ամէն տեղ, բնական է որ նոյն մտածումները տարբեր ատեններու մէջ և տարբեր անձերու քով երեւան. բոլոր հեղինակները բանագող պիտի ըլլային, եթէ ընդարձակ բաղդատութիւն մը ընէինք ամենուն ալ։

Երբ հեղինակը, մեծ վարպետի մը հրաշակերտն իրեն տիպար կամ մեծ գրողի մը դպրոցն իրեն առաջնորդ ընտրած, յայտ յանդիման կը հետեւի անոր, իր անձնական գաղափարներն անոր կաղապարին մէջ թափելով. ասիկա բնաւ կարելի չէ դատապարտել, ինչպէս ամէն ձգտում դէպի կատարելութիւն ։

Այս պարագաներուն մէջ, կը բաւէ որ մարդ անգիտակցաբար կամ գիտակցաբար նմանած ատեն, ինչպէս ըսինք, իր ցեղական ու տեղային գոյնը դնէ, եւ մանաւանդ իր անձնական շեշտը, որով միայն գաղափար մը կրնայ նոր ըլլալ, որովհետեւ համոզուած ենք, այնպէս չէ՞, թէ ամէն բան ըսուած է արդէն ։

ԳԱՐՆԱՆ ԵՐԳԸ

ՄԱՅԻՍ ՄԷԿ

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

Իմ ծաղկահիւս անիւներով այերային կառքիս առջեւէն, զոր Թիթեռնիկները կը քաշեն, կը վազեն բոլոր անուշ հնչիւնները, հնչիւններն որոնց մէջ սիրոյ սարսուռ մը կը թրթռայ. եւ Թռչուններն որք անտառներու լռութեան ճերմակ էջին վրայ իրենց դայլայլները կը զարդանկարեն, իմ գալուստս աւետող պատգամաբերներն են ։ Իմ ետեւէս կուգան բոլոր քնքուշ ժպիտները, ժպիտներն որոց մէջ սիրոյ շող մը կը նշուլէ. եւ զառնուկները որք կանաչ խոտերուն մէջ կը մայեն, իմ գեղեցկութեանս փառքը կ'երգեն ։

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

Ես Մանկութիւնն եմ տիեզերքին, կայտառ ու հռաւէտ մանկութիւնը որ կապոյտ երկնքին տակ կը խայտայ ։ Ես կուգամ, եւ իմ խարտեաշ համբոյրիս տակ բնութիւնը կ'երիտասարդանայ. իմ շունչս, գաղջ ու խնկաւէտ, կը սթափէ իրերն իրենց ընդարմացումէն. իմ քայլերուս տակ, լերկ դաշտերը տօնի գոյներով կը զգեստաւորուին. իմ մեծ կապոյտ պատմուճանիս հպանցումը կը սրբէ ամէն մելամաղձութիւն երկնքին վրայէն. ու իմ ոսկի ժպիտիս մէկ կայծը կը բաւէ որպէս զի փախչին Թանձր ամպերը, որոնց ծոցն ահեղամռունչ մրրիկները կը թաքչին ։

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

Ես Դիցուհին եմ որուն աչքերուն մէջէն Երջանկութիւնը կ'ընդնշմարուի ։ Իմ ծոցիս մէջ բուսած են շնորհներն որք կը փայփայեն եւ խինդերն որք կը սփոփեն ։ Դրախտին փողփողմանց մէջ, ես էի որ իմ լոյսերովս շրջանակեցի առաջին ամոլին գիրկընդխառնումն առաջին ։ Ես խոկութիւնն եմ կնոջ, ու իմ գոգէս ծնաւ Սէրը ։ Իմ շրթներս խանդաղատանքն իսկ են, եւ իմ մատներէս հեշտութեան բոյրերը կը վազեն ։ Իմ հոգիս անհուն տաճարն է, ուր բնութեան բիւր ձայները զուարթութեան պարերգը կը դաշներգեն։

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

Իմ մարմինս ծաղիկներուն կոյս հիւթովը խմորուած է, եւ իմ երակներուս մէջ Թարմ առուակներուն արծաթէ խոխոջը կը վազէ. մազերուս մէջ լուսինն իր հալած ոսկիի ալիքները կը փաղփեցնէ, եւ իմ լայն բիբերուս խորութեան մէջէն երկնի ցոլքերուն լուրթ նշոյլները կը պլպլան. իմ ծոցէս, ուր երանութիւնները կը բնակին, կը հոսի կաթը որ երկիրը կը սնուցանէ եւ մեղրը զոր ոսկեթեւ մեղուները պիտի ժողվեն բզզալով ։ Կարապներն իմ ճակտէս կ'առնեն իրենց սպիտակութիւնը, եւ արշալոյսն իր շիկնումներն իմ այտերէս ։ Մրմունջը որ ծառերուն մէջ կը սօսափէ, իմ շրթունքիս փափսուքն է, եւ իմ ձայնս է որ կ'երգէ զեփիւռին փափուկ սոյլերուն մէջ ։ Նուրբ ու ճերմակ ամպերն որք երկնքին մէջ կը ծածանին, շղարշներն են իմ ուսերուս, ու ծիր կաթինն իմ ճակտիս քօղը հարսնեկան ։

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

Ես Մոռացումն եմ եւ ես Քաղցրութիւնն եմ ։ Վիշտերն իմ շունչիս առջեւ կը հալին, եւ աչքերը կը պայծառանան իմ ծիծաղիս լոյսին տակ ։ Մէկզի՛, խորհուրդներն որք մռայլ կը թափին ուղեղին մէջ, ու մէկզի՝ ցաւերն որք արցունքները կը ծնին. ես մեծ Մխիթարիչն եմ ։ Ինծի՛, անոնք որ սուգ ունին եւ որոնց սրտին մէջ բան մը կոտրած է, ինծի՛, զրկեալներն ու վհատները։ Իմ Թեւերուս առողջ սեղմումին մէջ տրտմութիւնները կը մեռնին, եւ իմ մորթիս քնացնող հրապումն իր եղկ շոյանքով արցունքները կը չորցնէ ։

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

Ես Գեղեցկութիւնն եմ, եւ ես եմ որ հաւատալ կուտամ Բարութեան։ Ողջո՛յն, սիրտեր որ կը բացուիք, սիրով զեղուն. ես եմ մեծ Տարփուհին որուն ծոցը պիտի գտնէք բոլոր հաճոյքներն. եկէ՛ք, պուրակներուս ստուերը ձեզի ամպհովանի, իմ դալարիքս ձեզի անկողին, եկէք խառնել ձեր նորաբոյս տարփանքներն իմ անսահման տարփանքիս որուն կրակով երկնքին շողերը կը դողդղան ու կը Թրջին ծաղիկները. ձեզի՛, իմ գոյներս, ձեզի՛, իմ անուշ հոտերս, ու ձեզ օրօր՝ իմ բիւրաղան ձայներուս անմահական երաժշտութիւնը ։ Սիրեցէ՛ք ․․․ ։

Վարդեր, սիւքեր՝ դաշտերուն մէջ. ես եմ, Հրճուանքն ու Բուրումը ։

ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Վերջին անգամի Օրուան կէտերին մէջ հանգուցեալ Տոք. Արթին Քէչիչեանի վրայ կը խօսուէր. այս առթիւ բարեկամ մը ինծի կը հաղորդէ անոր հետեւեալ շահեկան նամակը զոր Օտեանի ուղղած է ժամանակով եւ որ ցոյց կուտայ իր չափազանց միամտութիւնը ։

«Վսեմաշուք Տէ՛ր իմ,

«Կը փութամ ձեր վեհանձնութեան ծանուցանել վերջին ուրբաթ առաւօտեան անճահ դէպքն, որ նուաստիս կողմէն տեղի ունեցաւ. բացատրենք, երբ որ վերը ձեր սենեակը գալով քառորդի մը չափ ձեր քովը կենալէս ետքը մեկնելու հրաման խնդրելով ոտքի ելայ եւ ձեր վսեմութիւնն ալ իր ընդարձոյս մարդասիրութեամբ ոտքի ելլալով «[illegible]» ըսաւ, եւ ես ալ ձեր վեհանձնութեան արտասանած այս Թանկագին բառին շուտով մը պատասխանելու եռանդով «Նազարէթինիզ պէնտէնիզտէն էքսիք օլմասըն էֆէնտիմ» խօսքս յանկարծ բերնէս սահեցաւ ալ նէ ի՞նչ օգուտ (չի ֆայտա) բերնէս սահեցաւ ու սահեցաւ ։

«Արդ այս անճահ դէպքէն մինչեւ սոյն նամակագրութեան ժամը սրտիս մէջը ցաւ, հրդեհ եւ ապաշաւ անդադար զգալովս, կը փութամ յետս կոչել յիշեալ արտասանած Նազարէն բառս (որ տեսարան ըսել է եւ տեղի չունի այս պարբերութեան մէջ) եւ կ'ուղղեմ այսպէս «Հիւանիւ նազարընըզը պէնտէնիզտէն էքսիք էթմէյինիզ էֆէնտիմ». եւ ահա սոյն ակամայ եւ յանկարծական սխալս խոստովանելով հանդերձ յոյժ կ'աղաչեմ ձեր վեհանձնութեան որ այն րոպէին իմ անձիս նկատմամբ եթէ անհաճոյ իտեաներ յղացաք, փոխե՛ք, որպէս զի սոյն րոպէէն սկսեալ այս մասին իմ բորբոքեալ սիրտս ալ հանդարտի եւ ձեր ազնիւ համակրութենէն ալ զրկուելու դժբաղդութիւնը չունենամ եւն»։

Տարօրինակ մարդ մըն էր հանգուցեալ տոքթորը ։ Օր մը, գիւղն այցելութեան կ'երթայ մէկու մը, դրան զանգակը կը զարնէ քանի մը անգամ, մարդ չերեւար, բաց պատուհան մը կը տեսնէ, ներս կը մտնէ անկէ, կուգայ փողոցին դուռը կը բանայ, կրկին պատուհանէն դուրս կ'ելլէ ու օրինաւորապէս տուն կը մտնէ դռնէն ։ Բաւական խելք պէտք էր այս հնարքը մտածելու համար ։

Գրական կարողութեամբն ալ շատ վար չէր մնար իր ինչ ինչ պաշտօնակիցներէն, մանաւանդ զուարթաբանական ճիւղը աւելի յաջող կերպով պիտի մշակէր կարծեմ քան իր մէկ պաշտօնակիցը, որ ա՛լ անտանելի կը դառնայ իր տափակ գրութիւններով՝ երբ մանաւանդ զուարթ ու սրամիտ գոյն մը տալ կ'ուզէ անոնց ։ Ասկէ զատ, երբ մարդ գրաբարեան է, պէտք է լուրջ ըլլայ միշտ, անանկ չէ՞։ Տարին անգամ մը միայն հրապարակ ելլելու է, հանդիսաւոր կերպով եւ առանց կատակի, նախ ողբալու համար հայ լեզուին այսօրուան վիճակին վրայ, յետոյ բարկութիւն՝ նոր գրողներուն դէմ եւ վերջապէս անէծք ։ Սանկ բառեր բնա՛ւ պէտք չէ մոռնալ հոս ու հոն ցանելու. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] եւ այլովքն հանդերձ, Եթէ այս պայմանադրական յօդուածէն աւելի գրեն վա՜յ իրենց. չենք կարդար ։

Ս. ԺԻՐԱՅՐ

ՔԻՉ ՄԸ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՍՏԱՄՈՔՍԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Ա

ՓԱՐԻԶ, 1 մայիս

Խոշոր տառերով գրել կ'ուզէի այս յօդուածս, «Հայրենիք»ի չափ խոշոր տառերով, որպէս զի ակնոց քովս չէ ըսելով վազուան չթողուիք ։

Ստամոքսին առողջապահութիւնը երջանկութեան առողջապահութիւնն է ։ Լաւ մարսել, ահա առեղծուած մը զոր շատերնիդ եւ կարելի է խիստ շատերնիդ տարիներէ ի վեր լուծելու կը ճգնիք՝ տըկար, նիհար մարմիննիդ բժշկէ բժիշկ պտտցնելով, դեղագործութեան ահագին զարկ մը տալով, զի անոնցմէ աւելի դեղ կ'առնէք. խե՛ղճ ստամոքս, ի՞նչ կը կրէ ձեր ձեռքը ։

« Լաւ միակ մարսողութեան մը համար ինչե՛ր չեմ տար, կ'ըսէր անձնաւորութիւն մը. համբուէս հարիւր տարի կը զոհեմ, կ'ըսէր խեղճը, անգամ մը եւեթ կարենալ մարսելու համար » եւ կենացը մինչեւ վերջին օրերը [illegible] անլուծելի մնաց անոր ստամոքսին համար ։

«Առանց մարսողութեան, վէպերու մէջ միայն երջանկութիւն կայ» կը կրկնէր յուսահատաբար։

Որպէս ամէն բանի մէջ, մարսողութեան կորուստէն յետոյ միայն իրար կ'անցնիք, ու Վոլդեռի հետ, որուն ամբողջ կեանքը չարչարանք մըն էր՝ ստամոքսին դժուարահաճութեանց գերին դառնած, «այսօր տկար եղողը վաղուան վրայ կը յուսայ, վաղը այլ եւս չպիտի տքայ» կ'ըսէք. բայց վաղը կուգայ, եւ ձեր յոյսերը, ինչպէս ամէն յոյս որ հաստատութիւն չունի իր հիմերուն վրայ՝ ծիւղին վրայ եղող թռչունին նման, ձեր յոյսերը պարապը կ'իյնեն, Վոլդեռի պէս որ վաթսուն տարի չմարսեց. չէք մարսեր ու յաւիտենական վաղուան վրայ կը յուսաք, Վ. Հիւկոյի երգած անիմանալի վաղուան վրայ. խաչին կը փարիք ալեկոծիկ ծովուն վրայ։

Տիբերիոս, հռովմայեցի կայսրը, Սուէտոն լատինացի պատմաբանին խօսքին նայելով որ «կեանք տասներկու կեսարներու»ին հեղինակն է, կ'ըսէ եղեր. «Ապրելու անարժան է այն մարդը որ երեսուն տարեկան հասակին բժշկի մը խրատներուն պէտք ունի»։ Ո՜րքան պիտի զայրանար ու զարմանար Տիբերիոս երբ յանկարծ մէկ քանի վայրկեանի համար արթննար իր յաւիտենական խորունկ քունէն տեսնելու դարավերջիկ երիտասարդութիւնը չորցած, հալած ու մաշած, բժիշկներուն սրահները լեցնող։ Կարելի է աղէկ կ'ընէ չխռովեր իր քաղցր հանգիստը, զի մի գուցէ իր խիստ գաղափարներով վնասէ բժիշկներուն չահուն։

Կը յիշեմ թէ վարժարանը եղած ժամանակս, քննութեանց չաբթուն սրահը չքեղելու ու զարդարելու համար պատերուն վրայ կը կախուէին գեղեցկագիր գեղեցիկ ու վսեմ առածներ ճոխ չրջանակներու մէջ գրուած։ Ես որ կարող չէի երկու տող մաքուր գիր գրել, հիացմամբ կը դիտէի ընկերներուս ջանքը երբ վսեմ նախադասութիւն մը գողնալէ յետոյ աչխատութեան կը սկսէին։ «Ծանի՛ր զքեզ», «Կերք՝ Գիրք», եւայլն։ Եւ երբ կը յիշեմ թէ մեր քննիչները, որոնց մէջ կրօնաւորներ ալ կային, գեբեկուած ճաչէն յետոյ, կաս կարմիր, ուռեցած, տխուր՝ աթոռներուն վրայ կը թաղմէին, ամենափառաւոր ճաչէ մը յետոյ, ոչ միայն քննելու անկարող այլ նոյն իսկ չարժելու, հիմա կը խորհիմ թէ օ՜րքան երջանիկ պիտի ըլլէ մեր գեղջրութեան դասատուն զիրենք եթէ վսեմ նախադասութեանց քովիկը առողջապահական խրատներ կախէ պատէն վար։ Արդարեւ չա՞րժեր Վոլդեռի սրտին խորէն սպրդած «Ճշմարտապէս դժբախտ է մարդ եթէ չմարսեր»ը եւ կամ հեղինակի մը սա ըսածը. «Զուարթութիւնը ստամոքսին մէջն է։»

Լաւ մարսողութիւն մը լաւ խորհիլ կուտայ. ասկէց աւելի ճշմարիտ ու իրական՝ արեւը կայ։

Մարդ իր կերածին արդիւնքն է, աւելի ճիշդ բառերով՝ իր մարսածին, զի լաւ գիտէ թէ ամէն կերուած բանը չը մարսուիր. չուրջերնիս նայիլ կը բաւէ ըսածիս ճշմարտութեան վրայ չտարակուսելու համար. ամէն կերուած նախատինք չմարսուիր, ամէն կերուած ծեծ չմարսուիր. իշխանէն մինչեւ ամենէն նուաստականը, նախատինքէն մինչեւ պարզ կերակուրները, ամենքն ալ չեն մարսուիր, եւ վստահ եղիք թէ ձեր բերնէն ինչ որ ներս մտնէ չմարսուիր բոլորովին, ու որպէս կ'ըսեն «ցանածդ կը քաղես», ես ալ կ'ըսեմ «մարսածդ կը վայելես»։

Սեւ գրագիտութիւնը ձեզ քարոզողները, գերեզմանին տխրութեան վրայ օրերով լացող գրողները, գրիչնին գինակներու սեւ արեան մէջ թաթխող եւ մղձաւանջներու յիշատակներով չարչարող երիտասարդք գէչ կը մարսեն, իրենց արտադրութիւնք յոռի մարսողութեան մը արդիւնք են։ Ստամոքսէն աւելի ուրիշ եւ ոչ մէկ գործարան այնքան մեծ ու խորին ազդեցութիւն կ'ընէ ուղեղին վրայ։ Նախ ստամոքսն է որ կը սկսի, դժգոհ չաբաթը մէկ անգամ իրեն տրուած միսէն, կամ ձանձրացած յաւիտենական բաթաթէսէն. կամակորութիւններ ու տկարութիւններ կ'ունենայ, իր հորիզոնը մութ մութ ամպերով կը լեցուի (քիչ մը բանաստեղծական ըլլալը մարսողութեան չի վնասեր) եւ ստամոքսէն ուղեղը գացող ջիղերը իրենց տխուր պաչտօնը կը կատարեն ուղեղին տանելով ստամոքսին սեւ ախտին լուրերը. ուղեղն ալ իր կողմէն կը տկարանայ. զոհը, ստամոքսի ու ուղեղի այս խեղճ զոհը կը տկարանայ, բնաւորութիւնը կը թթուի, բարկացող կ'ըլլայ համբերատարը, աշխարհը դժոխք մը կը դառնայ իրեն, մարմնական ու մտաւորական կարողութիւնք օր օրի կը նուազին, անոր աչքերուն՝ երկնքի կապոյտը կը կորսնցնէ իր պայծառ անմեղութիւնը, արեւը չերեւնար իր համակ փայլով եւ կեանքը ծանր խաչ մը կը դառնայ անոր նիհար ուսերուն վրայ, իր գրիչը հող կը հոտի։

Շատ հետաքրքիր է խորհող-գրողներու այս հոգեկան ու մարմնական պայքարը, եւ անոնց ստամոքսին առողջապահութիւնը կը տարբերի պարզ մահկանացուներուն տրուած խրատներէն, զի յաճախ անոնց ստամոքսը աղէկցած է, բայց ուղեղը կը չարունակէ տրտնջալ. քիչ մը ջղային դրութեամբ զբաղող հոգեբան ու հեռատես բժիշկ մը կը հասկընայ թէ այդ դժուար մարսողը մտքով է որ չմարսեր եւ ոչ թէ ստամոքսով։

Սէրը, սուրբ իտէականէն մինչեւ վարգերը կարմրցնելու չափ անամօթ իրապաշտ սէրը, Տանդէի Պէադրիսէն Զոլայի Նանան, Լամառթինի Կրացիէլլայէն Տօտէի Սաֆօն, լաւ մարսողութեան արդիւնք են. գէչ մարսող գրողները սէրով չզբաղեցան. Վոլդեռ սէրը երգող մը չեղաւ. երբ 1739ին իր օրհասականը վճռեց, իրեն թուեցաւ թէ այլ եւս ամէն ինչ լմնցած է իրեն համար. ինք որ այնքան դժբաղդ եղաւ սիրոյ մէջ, իր ամբողջ մխիթարութիւնը դեղերուն մէջ փնտռեց. կարելի է կռահեց թէ իր դժբաղդութիւնք իր ստամոքսէն կուգան, մէկիկ մէկիկ իր ժամանակի բոլոր դեղերն ալ փորձեց. կը խորհիմ եթէ այս վերջի տարիներս ապրելու ըլլար, չատ գործ ունէր տեսնելիք, լրագիրներու չորրորդ երեսի ծանուցմանց դեղերը փորձելը մխիթարանք մը պիտի ըլլար իրեն։

Քանի քանի ամուսնութիւններ արդեօք ետ մնացած են ստամոքսին տկարութեան համար. մերթ օրիորդն է որ ստամոքսին ձեռք գերի է եղած եւ երիտասարդը ծուռ աչքով կը նայի այն դեղնած օրիորդին որու պիտի կապէ կեանքը. յաճախ օրիորդն է որ կը տխրի տկարաստամոքս ամուսնոյ մը վրայ խորհելով, դժուարահաճ, բարկասիրտ, նախանձ որ (զի յիմար նախանձութիւնը գէչ մարսողութեան արդիւնք է) ամուսնոյ մը վրայ որ յօնքերը իրարու մօտեցուցած բժիշկներուն ու դեղագործներուն անճարակութեան վրայ անէծքներ կը պոռթկայ։

Ի՞նչ կրնայ փոխարինել առողջ ըստամոքս մը. Վոլդեռ (մինչ մեծ Վոլդեռը կը յիշեմ, զի ամենէն փոքր մարդը անոր ո՛վ ըլլալը գիտէ), որ իրեն մխիթարութեան համար ուրիչներու ստամոքսին վիճակը կը փնտռէր, կ'ըսէր Բարիզի Բառլըմանին նախագահ, մեծափառ եւ մեծափարթամ Էնօի համար որ իրեն պէս դժուար կը մարսէր. «Ոչինչ ունի, եթէ չմարսեր։»

Ի՞նչ երջանիկ ժամանակ, երբ հիները ստամոքսին մէջ կը դնէին սիրոյ վառարանը, մինչդեռ նորերը, գլխաւորաբար բանաստեղծք, սրտին մէջ տեսնել կ'ուզեն սէրը։ Ես հիներուն ըսածը աւելի ճշմարիտ կը համարիմ. սէրը երբ պատասխան մը ընդունի գոհացուցիչ կամ ոչ, ախորժակը կը բացուի կամ կը գոցուի. վէպերու մէջ կարդացածնիդ թէ երիտասարդը ամբողջ ամիս մը բան չը դրաւ բերանը երբ գեղեցկուհին ականջ չկախեց խնդրոյն ըսածներուն, չատ ճշմարիտ է. սիրոյ մէջ յուսախաբութիւն մը ախորժակը կը գոցէ ու կը խանգարէ մարսողութիւնը։ Երջանիկ սէրը լաւ ախորժակ ու զուարթամտութիւն կուտայ։

Ի՞նչ ընելու է. ուրեմն ստամոքսին առողջապահութեան համար. այս է որ յօդուածիս առաջին տողէն հարցուցիք, եւ ահա կը վերջացնեմ, կ'ըսէք, առանց բառ մը ըսելու թէ ի՛նչ ընելու է։ Քահանայ ու բժիշկ միեւնոյն պաշտօնն ունին. առաջինը հոգիի ու սրտի մաքրութիւնը կը քարոզէ, եւ իր թափառական ոչխարները հօտին մէջ կը վերադարձնէ անոնց ալ ցոյց տալով հոգին առողջ պահելու միջոցները. բժիշկը առողջութեան սահմանագլխէն անցնողներուն ձեռքէն կը բռնէ ետ կը դարձնէ եւ միւսներուն ալ ապրելու եղանակը ցոյց կուտայ։ Ես ալ օրինակ առնելով անոնցմէ, անոնց պէս երկու տեսակ անձերու կուտամ պատուէրներս, առողջներուն ու տկարներուն։ Այս տողերը առողջներուն համար են։ Այս տեսակ նիւթերու մէջ ազդեցութիւն ունենալու համար օրինակները ամէն բանէ առաջ դնելու է, եւ յօդուածը որպէս արդէն գուշակեցիք «ուչադրութիւն» ըսել է։ Մի՛ վստահիք ձեր երիտասարդ ստամոքսին առողջութեան վրայ որ քարը կը մարսէ այսօր. վաղը կաթն ալ չկրնար մարսել. ստամոքսի հիւանդութիւնք ուշ կուգան. բայց կուգան. բնութեան օրինաց դէմ մեղանչողք խիստ կերպով պիտի պատժուին ստամոքսէն, ահա այսպէս ըսեր է Ապողոնի որդին, բժշկութեան չաստուածը Եսկլեղապ. վախցէք չաստուածներու անէծքներէն եւ խոհեմութեամբ հետեւեցէք Հիպոկրատի աշակերտներուն ըսածներուն որոնց ամբողջութիւնը յառաջիկայ չաբթու պիտի պարզեմ։

Գ. ՔՕԼՕԼԵԱՆ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

Հրատարակուեցաւ ԱՊՐԻԼԻ ամսաթիւը հետեւեալ ցանկով. Տեսութիւն Սեղբեստրոսի պատմութեան եւ Խորենացիի աղբիւրներուն.—Հայկական բուսաբանութիւն.—Հայ լեզուի ուսումն յԵւրոպա.—Մայիսի գիչեր.—Ուղեւորութիւն.—Անէծք.—Արեւի խաւարումը.—Գիտականք.—Կրկնագիր գործի.—Կալ (—,—)։

Բաժանորդագինն է տարեկան 10 ֆր. Դիմել Ղալաթիա, Սեղբոս խան, գրասենեակ թիւ 3։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսական թերթերը, Նովոյէ եւ Կրաժտանին, վախ կը յայտնեն որ զինուորական օրինագծին մերժումը Գերմանիան չմղէ դէպ ի գործօն քաղաքականութիւն մը, որ չատ վտանգաւոր կրնայ ըլլալ եւրոպական խաղաղութեան համար։

Երրեակ Դաշնակցութեան բոլոր թերթերը, աւստրիական եւ իտալական լրագիրները, կը պախարակեն գերմանական խորհրդարանը՝ օրինագիծը մերժած ըլլալուն համար։

Անգլիական լրագիրներն ալ դժգոհ են խորհրդարանին ընթացքէն։

Ռուսական եւ ֆրանսական լրագիրներն են միայն որ, իրենց մտատանջութեանց ներքեւ չեն կրնար ծածկել իրենց զգացած ուրախութիւնը։ Բարիզեան լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զարը հակցուցեր է Գերմանիոյ արքունիքին թէ, եթէ Գերմանիոյ բանակին թիւը աւելցուի, Ռուսիա ալ պիտի հարկադրուի աւելցնել իր սահմանապահ զօրքերուն թիւը, վերահաստատելու համար արդի հաւասարակչռութիւնը։

ԻՏԱԼԻԱ

Վիլհելմ կայսեր Իտալիա գտնուած միջոցին, չատ ուչադրութիւն գրաւեր է սա պարագան թէ իր հետեւորդներէն երկու բարձրաստիճան սպայ մանրակրկիտ կերպով աչքէ անցուցեր են Հռոմի չրջակայ ամրոցները, մինչդեռ ուրիչներ միչտ խորհրդակցութիւններ կ'ունենային իտալական սպայակոյտին զօրավարներուն հետ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Երէկ իրիկուն հասած լուրերէն կը տեսնուի որ Յունաստանի նախարարական տագնապը վերջանալու վրայ է։ Պ. Սօթիրոբուլօ թագաւորին ներկայացուցեր է նոր նախարարներուն անուններն որոնց մէջ Պ. Սօթիրոբուլօ նախարարապետ եւ ելմտից նախարար է. եւ Պ. Ա. Քոնթոսթավլոս արտաքին գործոց նախարար։

Նախարարական տագնապին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին Աթէնքէն։

Փոխառութեան պայմանագրին բոլոր գլխաւոր տրամադրութիւնները ընդունուած էին ի Լոնտոն. փոխատուները զիջած էին յունական կառավարութեան բոլոր պահանջումներուն։ Պ. Թրիքուբիսի նախարարութիւնը կը կարծէր որ երեսփոխանաց ժողովին վաւերացմանը պէտք չկայ, որովհետեւ արդէն Երեսփոխանաց ժողովը քուէարկած էր նոր փոխառութեան օրէնքը։ Հետեւաբար պայմանագրին մէջ յաւելուած մը եղաւ թէ գործադրելի է արքայական վաւերացումէն յետոյ։ Սակայն Երեսփոխանական ժողովի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը յայտարարեց թէ պայմանագրին ինչ ինչ յօդուածները Յունաստանի արժանապատուութեան կը դպչին, եւ թէ քուէարկուած օրէնքին մէջ յաւելուածական յօդուածին խօսքը չկար. ուստի եւ նախարարութիւնը ինքն իր կողմէն չէր կրնար ստորագրել փոխառութեան պայմանագիրը։

Այս ընդդիմութեան վրայ Պ. Թրիքուբիս հեռագրեց Լոնտոն Յունաստանի ներքին գործոց նախարարին, որ փոխառութեան գործին համար հոն կը գտնուէր, որպէս զի յաւելուածական յօդուածը բարեփոխուի սապէս. «Երեսփոխանական ժողովի վաւերացումէն յետոյ գործադրելի է». պատասխան եկաւ թէ փոխատուները կը մերժեն այս նոր պայմանը։ Ասոր վրայ Պ. Թրիքուբիս պարտաւորեցաւ հրաժարիլ, որպէս զի նոր նախարարութիւն մը ո՛եւ է կաչկանդում չունենալով, կարենայ ազատօրէն կարգադրել այս խնդիրը։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թեհրանի ազգայիններէն Սերոբ խան Պարսից չահին կողմէ մասնաւոր պաշտօնով Բեդրպուրկ ղրկուեցաւ։ Սերոբ խան Պարսկաստանի մէջ փողերանոց մը հաստատելու համար հարկ եղած մեքենաները պիտի գնէ Ռուսիոյ մայրաքաղաքէն։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԴԱՏ ՄԸ

Մոնրէալի (Գանատա) կաթոլիկ արքեպիսկոպոսը, Տ. Ֆապրը, բանադրած էր Ուէքի-Էնն-Գանատա հանդէսին խմբագիրները։ Ասոնք դատ բացած են եկեղեցականին դէմ եւ 50,000 տոլար (250,000 ֆրանք) տուգանք կը պահանջեն։

ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Լոնտոն, 11 մայիս

Թագուհին բացաւ կայսերական կաճառն, որուն նպատակն է Անգլիոյ յարաբերութիւնները աւելցնել իր գաղթականութեանց հետ։ Ամբոխը ջերմագին ընդունելութիւն ըրաւ Թագուհիին։ Ներկայ էին արքայական ընտանիքին անդամները, դեսպանները, նախարարները եւ քաղաքական անձնաւորութիւնք։

Պելկրատ, 11 մայիս

Ելմտական նախարարութիւնը բանակցութեան մէջ է գերմանական խմբակի մը հետ։ 40 միլիոն ֆրանքի նոր փոխառութեան մը համար։

Վիեննա, 11 մայիս

Բիչէնկէր եւ որդի տունը վճարումները դադրեցուց 300,000 հազար ֆիորին բացով։

Պուքրէչ, 11 մայիս

Գաւառներէն լուր կը հասնի թէ չատ գետակներ յորդեր են։ Վնասը ահագին է։ Դաչտերու բնակիչները չատ վնասուած են, մէկ քանի հոգի մեռեր են։ Բազմաթիւ կամուրջներ ու երկաթուղիի գծեր աւերուած են։ Ճամբաներն ողողուած են։ Ի Պուքրէչ երկու թաղ ողողուած են։ Մարդու կորուստ չկայ։

Լոնտոն, 11 մայիս

Երեսփոխանաց ժողովը 71 ձայնի մեծամասնութեամբ մերժեց Պ. Ռըսէլի հակառաջարկն, որ կառավարական ծրագրին մէջէն երկու ժողովներու համատաման մասը բառնալ կ'ուզէր։ Երկու ժողովներու դրութիւնը դրուատեցաւ, երբ յաջող արդիւնք տուած դրութիւն մը անգլիական գաղթականութեանց մէջ։

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

ՇԱԲԱԹ. 1893. ՄԱՅԻՍ 1/13 (Ն. Տ.)
121—244

ՏԱՐԵԹԻՒՔ. Թուական Հայոց. ՏՅՁԵ=4385 Աչեկան Իդ. —Ցամարական Թուական. ՌՅԽԲ=1342.—Թուական Հիճրէթի. 1310. Շէվվալ 25. —Սենէի Մալիյէ. 1309. Մայըս 1.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ. Ակ. Լդ. օր Ցինանց.

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. 1832. Մահ ժորժ Գիւվիէի, ֆրանսացի նչանաւոր բնախօս, որ ստեղծեց հնէաբանական գիտութիւնը։

1868. Ս. Էջմիածնի Մայրավանքին տպարանէն առաջին անգամ սկսաւ հրատարակուիլ «Արարատ» ամսագիրը։

ԿԷՍ ՕՐ — 4 49

ԹԵՐԹՕՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի (139)

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱՆՈՒԱՆ ՊԱՏԻՒԸ

Առոյգ գիւղացին ծրարը վար դրաւ եւ ուժով չունչ առաւ։

—Տնափոխութիւնը լմնցաւ, գոչեց։ Ցաւսամ թէ վարպետութեամբ ըրինք ու մարդ չտեսաւ զմեզ։ Հիմա պառոնը կըրնայ գալ...

—Ժամը քանի՞ին ճամբայ պիտի ելլէ։

—Ինչպէս որ որոչուած էր, կառքը ժամը տասնեւմէկին պիտի լծեն։ Ա՜հ, ո՜րչափ կը փափաքի մէյ մը հոս հասնիլ. կէս գիչերուան մօտ կուգայ։

Մարի-Ան վառարանին վրայի սքանչելի ժամացոյցին նայեցաւ։

—Ըսել է դեռ երեք ժամ մինչեւ ունիմ, ըսաւ. այդքանն ալ բաւական է ինծի։ Ընթրիքը պատրաստ է, հիմա սեղանը պատրաստեմ վառարանին առջեւ։ Ըսէք իրեն որ բաց ախորժակով գայ։

—Գլխուս վրայ։ Օրիո՛րդ, չատ չընորհակալ եմ որ զիս դիմաւորեցիք եւ երկրորդ ճամբորդութեանս օգնեցիք։ Բեռածս չատ ծանր չէր, բայց ծաւալը մեծ էր...

—Գաւաթ մը գինի կ'ուզէ՞ք։

—Ո՛չ, չնորհակալ եմ. պէտք է որ տուն դառնամ։ Ցտեսութի՜ւն, օրիորդ Լաչնէօր։

—Ցտեսութի՜ւն, Պ. Բուանեօ։

Տկն. Պլանչ այս Բուանեօ անունէն բան մը չհասկցաւ։

Ա՜հ, եթէ Պ. տ'Էքորվալի պառոնուհիին կամ Միտօն աբբային անունը տուած ըլլային, իր համոզումները քիչ մը պիտի պղտորէին, որոչումը պիտի թուլնար, եւ այն ատեն ո՛վ գիտէ...

Բայց ոչ. Բուանեօի որդին պառոնին վրայ խօսած ատեն «պառոնը» ըսած էր ու Մարի-Ան պարզապէս «ան» կ'ըսէր։

«Ան»ը ո՞չ ապաքէն այն անձն է, բարեկամ կամ թշնամի, որ մինչ մեր միտքը կը գրաւէ, ո՛չ ապաքէն ատեցեալ ամուսինն կամ պաչտեցեալ սիրահարն է։

Տկն. Պլանչ «Պառոնը... ան» բառերը Մարսիալ կը թարգմանէր։

Այո՛, նա ապահով էր եւ կ'երդնուր որ կէս գիչերուն գալիք մարդը Սէրմէօզի մարքիզն էր։

Ան էր որ իրմէ առաջ ծրարներ ղրկած էր այս յանձնարարականարին միջոցաւ։

Ղրկածն ի՞նչ էր։ Անչուչտ այնպիսի առարկաներ, զորս սովորած էր միչտ ձեռքին տակ գտնել եւ որոցմէ զուրկ մնացած էր հիմա. ղրկածը կահեր էին... այո՛, Տկն. Պլանչ լաւ լսեր էր այս բառը, կահե՛ր...

Այսինքն թէ այնքան հանգիստ էր Պորտըրի մէջ որ, իր տեղաւորուիլը կ'ամբողջացնէր, կ'ուզէր իր տանը պէս ըլլալ հոն։ Կարելի է գործը այսպէս ծածուկ պահելէ ալ ձանձրացած ըլլալով, կ'ուզէր բաց ի բաց ապրիլ հոն, առանց փոյթ ընելու իր աստիճանը, արժանապատուութիւնը, պարտականութիւնները, ուրիչներուն կարծիքն ու նախապաչարումները։

Այս ենթադրութիւնները խարոյկի մը վրայ թափուած իւղի պէս տիկին Պլանչի ատելութիւնը կ'արծարծէին։

Այսպէս ըլլալէ ետքը ի՞նչպէս կրնար վարանիլ կամ դողալ։

Եւ չիտակն ըսելով իր միակ վախն այն էր որ հոն պահուըտած ըլլալը երեւան կ'ելլէ։

Իրաւ է որ Մէտի հօրաքոյրը պարտէզն էր, բայց տիկին Պլանչի ըրած սպաննալիքէն ետքը աղքատ ազգականուհին աւելի նախամեծար կը համարէր գիչերն ի բուն եղբեւանիներու տրցակին ետին անշարժ կենալ, քան թէ քայլ մը առաջ գալ։

Ըսել է վախնալու բան չկար, եւ տիկին Պլանչ կը հասկնար որ երկուքուկէս ժամ Մարի-Անի հետ առանձին պիտի մնայ Պորտըրի մէջ։

Այսքան ժամանակը բաւական չէ՞ր միթէ իր ոճիրը, վրէժխնդրութիւնն ու անպատուհաս մնալը ապահովցնելու համար։

Մինչեւ որ Մարի-Անի թունաւորուած ըլլալը երեւան ելլէր, ինքը չատ հեռուն պիտի գտնուէր. ամէն միջոց ձեռք առած էր որպէս զի Քուրթօմիէօզէն դուրս ելած ըլլալը չիմացուի. ոչ ոք տեսած էր զինքը, իսկ Մէտի հօրաքոյրը չէր կրնար մատնել զինքը։

Ասկից զատ ո՞վ կրնար համարձակեր կասկածիլ իր վրայ, որ Սէրմէօզի մարքիզուհին էր՝ ծնեալ Պլանչ տը Քուրթօմիէօ։

—Բայց այս զարչելին չմեռներ, կ'ըսէր ինքնիրեն։

Արդարեւ Մարի-Ան արգանակը մոռցեր էր, ինչպէս որ վայրկեան մը առաջ ծրարը ո՛ւր դրած ըլլալը չէր յիչած։

Ծրարը քակեց եւ աթոռի մը վրայ ելլելով՝ կահերը կը տեղաւորցնէր անկողնին քով մեծ դարանի մը մէջ։

Նախազգացումն ի՞նչ պարապ խօսք է։ Իր բարեբաստիկ օրերուն զուարթութիւնն ու աչխուժութիւնը գտեր էր գրեթէ սենեկին մէջ երթեւեկած ատեն հին երգ մը կը մրմնջէր, զոր Մօրիս կ'երգէր ատենով։

Թչուառութիւնները կը մոռնար, կը յուսար որ անոնց վախճանն հասած է, բարեկամները չուրջը պիտի ժողուէին։

Սակայն ծրարը լմնցաւ, դարանը գոցեց եւ ուզելով ընթրիքը պատրաստել՝ փոքր սեղան մը մօտեցուց կրակարանին։

Այն ատեն նշմարեց արգանակը։

—Ի՞նչ ցնդած եմ... ըսաւ բարձրաձայն ու խնդալով։

Եւ թասն առնելով՝ բերանը տարաւ։

Տկն. Պլանչ Մարի-Անի բացագանչութիւնը լսեր էր իր թաքստոցէն, անոր ըրած չարժումն ալ տեսաւ եւ սակայն հոգւոյն մէջ խղճի ամենափոքր խայթ մը չզգաց։

Բայց Մարի-Ան ումպ մը միայն խմեց եւ ակներեւ նողկանքով մը թասը բերնէն հեռացուց։

Տկն. Պլանչ սոսկալի անձկութիւն մը զգաց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը հինգշաբթի օր Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Ճէվատ փաշայի հետ.

—օ—

Պրուսայէն կը գրեն Ճէբէլէի թէ գաւառական ժողովը ընդունած է Առաջնորդ Տ. Բարթողիմէոս Սրբազանի հրաժարականը ։

—օ—

Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ Վ. Պալեան հինգշաբթի օր Դատական գործոց պաշտօնատունը երթալով տեսակցութիւն ունեցաւ Նախարարին հետ ։

—օ—

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վաղը Գատըգիւղցիք հրաւիրուած են մօտենալ քուէի տուփին եւ ամբողջացնել այնքան լաւ կերպով սկսած ընտրութիւնները ։

Ինչպէս որ յայտնի է, համեմատական մնացած են Տեարք Նազարէթ Մուրատեան, Միհրան Շիրինեան, Անտոն Աղասեան, Խաչիկ Կամսարական, Գրիգոր Նաքաշեան, Թովմաս Աւետիսեան ։

Հարկ չկայ որ մենք Գատըգիւղցիներուն այս առթիւ յիշեցնենք ինչ որ արդէն գիտեն. այն է թէ արդէն ընտրուածներուն քով պէտք է դնել այնպիսի Թաղականներ, որոց բնութիւնն եւ տրամադրութիւնները նպաստեն Թաղ. խորհրդին մէջ միաբանութեան ոգին պահելու, բան մը որ ձեռք կրնայ բերուիլ՝ ամէն ընտրելի արժանապատուութեան եւ անկախ մնալու փափաքը չզատապարտելով անկարելիութեան ։

ՆՈՒԷՐ

Տրապիզոնի վաճառականներէն Գէորգ էֆէնտի Տիրատուրեան կրկնեց այս տարի եւս իբրեւ նուէր Տրապիզոնի Շանա գիւղին դպրոցին համար 300 թիւ Հայրենիքի բաժանորդագրութիւնը, նոյնքան թիւ Հայրենիք ալ Զէֆանոս գիւղին դպրոցին նուիրելով ։

ՀԱՅ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Հրատարակուեցաւ Շուք հայ կենսագրութեանց երկրորդ հատորը, որ կը բովանդակէ Մեծ-Հինքեարպէյէնտեան քահանային, Ցակոբ Շահան-Ջրպետի, Տիրացու Միքայէլի, Տ. Երեմիա քահանայ Երամեանի, Քանաքեռցի Խաչատուրի, Պետրոս Կ. Թնկըրի, Մ. Ղազարեան Պայտարեանցի կենսագրութիւնները ։

Առաջին հատորին ունեցած հետաքրքրութիւնը՝ կրկնապատկուած է այս հատորին մէջ, ուր ներկայացուած դէմքերը՝ ուշագրաւ ու շահեկան տիպարներ են ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Անկումը շարունակեց հինգշաբթի օր Լօնտոնի հրապարակին վրայ շատ զգալի կերպով ։ Անգղ. Քօնսոլիտէն ինկաւ 98.16ի, եւ Օսմ. Սէրիներէն Սէրի Ա 54¼ի, Սէրի Բ 33ի եւ Սէրի Դ 21½ի յանգեցան ։ Անկումը ամենէն աւելի մեծ էր յունական Թղթերուն վրայ ։ 5%ը ինկաւ 58¾ի, 4%ը 57¾ի եւ Ռանթը 41½ի ։ Միւս հրապարակները գոց էին Համբարձման տօնին պատճառաւ ։

Հրապարակներն առհասարակ անձկութ կացութեան մէջ են ։ Մէկ կողմանէ Աւստրալիոյ մէջ բազմաթիւ դրամատանց մեծամեծ բացերով սնանկութիւնը, միւս կողմանէ Անգլիոյ պանքային պահեստին նուազումն ու տոկոսի սակին 3½ի բարձրանալը մեծամեծ վաճառումներ առաջ բերելով՝ աննպաստ ազդեցութիւն կ'ընեն գիներու վրայ ։ Ցունական փոխառութեան յաջողելն ալ ո՛չ նուազ աննպաստ է ։

Ղալաթիոյ Պորսան կատարեալ ալեկոծութեան մէջ էր ։ Գիները ակնթարթի մէջ կը բարձրանալին վայրկեան մը վերջը նորէն իջնալու համար. այսպէս պահ մը բաւական զգալի ճօճումներէ ետքը, քօնսոլիտն ինկաւ մինչեւ 23½. բայց քիչ վերջը եւրոպական Պորսաներու գիներուն վրայ լաւագոյն հեռագիրներ ստանալով՝ բոլոր գիները բացման գիներէն շատ տարբերութիւն ըրին դէպ ի վեր ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

(Ապրիլ 30)

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

Երեք ամիս Լօնտոնի վրայ	110 3/8
» » Բարիզի »	22 80

ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ առտու բացուեցաւ	23 25
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	23 31½

ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ ՕՍՄԱՆԻԷ

Երէկ իրիկուն	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն Սէրի A.	54¼
» » B.	33
» » C.	23 3/

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր. 88½
Թրամվէյ	ոսկի 5 87½
Ռէժի	16 10

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. Ոսկի	100	20 Ֆրանք	87 35
Մէճիտ	107 23	Անգղ. Ոսկի	110 16
Պէշլիք	101 30	Մարք Գեր. Ոս.	109 10
Մէթալիք	96 20	Իմբերիալ	90 10
Թամֆիլէ	17 —	Ֆլորին	51 14
Տէս. Ղլ. Պորսայի	6	Ռուսի Թուղթ	8 75

Կը խնդրուի մեր Տրապիզոնի բաժանորդներէն որ բարեհաճին Տրապիզոնի մեր պատուարժան գործակալին յանձնել բաժանորդագիններնին ։ Այս միջոցը Թէ՛ իրենց եւ Թէ մեզի համար աւելի դիւրութիւն կ'ընծայէ քան Թէ ուղղակի յարաբերութիւնը ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Միտիլլիի միւթէսարրըֆ անուանեցաւ Երկէրիի միւթէսարրըֆ Հէֆզի փաշա, եւ իրեն յաջորդեց Միտիլլիի միւթէսարրըֆ Թէվֆիք փաշա ։ Պետական խորհրդի անդամ անուանեցաւ Արիֆ Հիքիէթ պէյ, որուն Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ ։

—Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Զինուորական Քննիչ Ցանձնաժողովի անդամ Ֆէրիք Նէճիպ փաշայի ։ — Մէճիտիյէի առաջին կարգը՝ Սպարապետութեան Ոստիկան-զինուորներու ճիւղին պաշտօնեայ Միրլիվա Պըլունդ փաշայի եւ Հանրային Պարտքի վարչական ժողովին նախագահ Պ. Պէրժիի ։

—Լիազաթի արծաթ չքադրամ տրուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչութեան հաշուեքննիչ ճիւղին տնօրէն Պ. Մէրիի ։

—=—

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔ

(Պաշտօնական)

Հինգշաբթի, կէս օրէն առաջ, Ճոհորի վեհապետ Բարձր. Սպուպէքիր խան, իր հետեւորդներով Եըլտըզի կայս. պալատն երթալով, պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելու ։ Մարգարէին ծննդեան գրքին ընթերցումին ներկայ գտնուելէն ետք, հրաժեշտի ողջոյն մատուցանելով Ն. Կ. Վեհափառութեան, մեկնեցաւ կայս. պալատէն, եւ իրիկունը Արեւելեան-Ճեպընթացով Վիեննա ուղեւորեցաւ ։

—=—

ԿԱՑՍ. ՆՈՒԷՐ

Խրքայի-Շէրիֆի օրը կայսերական հանդիսաւոր գնացքի պահուն, բարեւի կեցող իսլամ, քրիստոնեայ եւ հրեայ վարժարաններու ուսանողներուն եւ վարժապետներուն բաշխուելու համար Վեհ. Սուլթանը Անձնական Գանձէն շնորհած է հազար հինգ հարիւր ոսկի ։

Այս գումարը Կրթական նախարարութեան ղրկուած ըլլալով, ինչպէս յայտնի է, սկսած է արդէն բաշխուիլ ։

—=—

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կ. Պոլսոյ Ցուցահանդէսին համար ճարտարապետ Պ. Վալօրիի եւ ուրիշ մասնագէտներու ձեռքով պատրաստուած յատակագծերը Վեհ. Սուլթանին մատուցուած ըլլալով, կայսերական հաւանութեան արժանացեր են ։ Մեծ-Եպարքոս այս մասին Ցուցահանդէսի յանձնաժողովին հաղորդած է պէտք եղած տեղեկութիւնները ։

—=—

ՄԱՀ ՄՈՒՍԱ ՔԵԱԶԻՄ ՓԱՇԱՅԻ

Պէնկալթի նախկին կուսակալ Ֆէրիք Մուսա Քեազիմ փաշա, երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետք, չորեքշաբթի օր մեռաւ իր բնակարանին մէջ, Իւսկիւտար, Սուլթան-Թէփէ կոչուած Թաղը ։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ հինգշաբթի օր մեծ շքով, եւ մարմինն ամփոփուեցաւ Սէլիմիյէ մզկիթին մօտը, յատուկ դամբարանին մէջ ։ Հանդէսին ներկայ էին բարձրաստիճան անձինք եւ զինուորականներ ։

—=—

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ՍՆՏՈՒԿԸ

Երէկուան Սաատէ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ քաղաքային հանգստեան Թոշակի սնտուկին (Միլքիէ Թէգաւիտ Սանտըղը) մասին ։

Այդ սնտուկը հաստատուած է 13 տարիէ ի վեր ։ Հիմնարկութեան Թուականին տարին 2,976,000 ղրշ. հասոյթ ունէր, իսկ հիմա տարեկան հասոյթն եղած է 20,300,000 ղուրուշ ։ Դրամագլուխ ունի մէկ միլիոն ոսկի (հնչուն դրամ, արժէթուղթ եւ այլն ։) Ամիսը իննը հազար հոգիի Թոշակ կուտայ, մէկ միլիոն 339,000 ղրշ.

Այս սնտուկին վարչութեան մէջ անցած տարի հիմնուեցաւ ուրիշ սնտուկ մըն ալ Մաաշըլէէր Սանտըղը անունով որ ամիսը Թէեւ 160,000 ղրշ. հասոյթ ունի, բայց վերջացող ելմտական տարուան մէջ միայն 80,000 ղրշ. գանձուած է ։ Հարկ եղած միջոցները պիտի տնօրինուին ամսական գանձումներն ապահովելու համար ։

—=—

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պելճիքական նախորդ դեսպան Պ. Հուրիքս հինգշաբթի օր Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց նախարարին եւ խորհրդականին հետ ։ Պ. Հուրիքս յառաջիկայ երկուշաբթի օր պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն ։

—Պերլինի Ճարոնական դեսպանը որ Կ. Պոլիս կը գտնուի, հինգշաբթի Բ. Դուռն երթալով, Արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ ։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով առաջիկայ երկուշաբթի Կ. Պոլիս կ'ըսպասուի ։

—Կ. Պոլսոյ Ամերիկեան դեսպան Պ. Աղեքսանդր Թէրէլլի, մայիս 13ին պիտի մեկնի Ուաշինկդընէն՝ Կ. Պոլիս գալու համար ։

—Մաքենադարանը, որ պիտի կառուցուի Բ. Դրան շրջափակին մէջ, քառակուսի 240 մեդր տեղ պիտի բռնէ ։ Ծախքը 238,000 ղրուշ կը հաշուի ։

—Եէնի-պահչէի հիւանդանոցը պիտի վերանորոգուի ։ Էվգաֆի նախարարութիւնը վերաշինութեան համար սկսած է հարկ եղած պատրաստութիւնը տեսնել ։

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ, անցեալ տարի, արտօնութիւն տրուած էր վաթսուն երեք նոր գիւտերու համար ։ Հնարիչներէն տասնեւինը օսմանեան հպատակ, իսկ մնացեալները օտար էին. այս նոր գիւտերուն մէջ կարեւոր եւ օգտակար գործիքներ կը գտնուէին ։

—Արեւելեան-Ճեպընթացին ընթացքը բարեփոխելու համար Բարիզ գումարուած համաժողովը վերջացած ըլլալով, Ռումէլիի երկաթուղիներու վարչութեան կողմէն ղրկուած պատուիրակը Կ. Պոլիս վերադարձաւ ։

—Թիւնէլը. Վերջերս Լոնտոն գումարուած Թիւնէլի բաժնետէրերուն ընդհանուր ժողովին մէջ կարդացուեցաւ տեղեկագիր մը, որմէ կը հասկցուի Թէ անցեալ 1892 տարուան ընթացքին Թիւնէլը փոխադրած է 3,402,000 հոգի ։

—Լօթչէի գործարանին շինութիւնն աւարտելէն ետք, ընկերութիւնը երկաթուղիի վարչութեան հետ համաձայնելով, մինչեւ գործարանին առջեւ երկաթուղիի գիծ մը պիտի երկարաձգել տայ ։

—Փամփուշտ. Արքունի Թնդանօթարանին համար նախընթաց օր Կ. Պոլիս հասաւ 1,500 սնտուկ Մաւզէրեան փամփուշտ ։

—Այտըն, Շահին, Պիւլպիւլ շոգենաւներուն նորոգութիւնը վերջացած ըլլալով, կամուրջէն դուրս հանուեցան եւ կղզիներու գծին երթեւեկութեան սկսան գործածուիլ ։

—Գրուբի գործարանին ընդհանուր ներկայացուցիչ Պ. Միւնչհաուզէն այսօր Կ. Պոլիս կը հասնի ։

—Գօտճէ Գոչօ եւ Մահմուտ Սուրէյա պէյ, Եէնի-ճամիի նամակատան շինութեան յանձնառուները, 200,000 ղրուշի յաւելուածական ծախք մը պահանջած են ։ Քաղաքապետութիւնը կը քննէ այս խնդիրը ։

—Դրամանենգ. Անտօն անուն մարդու մը վրայէն քսան եւ ութը հատ կեղծ մէճիտիյէ եւ տունէն ալ դրամահատական գործիքներ գտնուեցան ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այդ մարդը ։

—Ցունաց Պատրիարքական Փոխանորդ Քոնսդանդինոս եպիսկոպոս Տրապիզոնի Մետրապոլիտ անուանեցաւ ։

—Շաքարի գինը անկում մը կրած է եւրոպական հրապարակներու վրայ ։

—Կրթական նախարարութեան ելմտական կացութիւնը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը իր աշխատութիւնը աւարտած ըլլալով, տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ որու որ անկ է ։

—Գտնուած դրամ. Հայտար-փաշայի զինուորական հիւանդանոցին պաշտօնեայ Ազիզ էֆէնտի, հինգշաբթի օր Պայազիտի հրապարակէն գտաւ քսակ մը, որ 4,000 ղրուշ կը պարունակէր ։

—Անգլիական «Նէտօ» շոգենաւը, որ խելանիւը վնասուած ըլլալուն համար Սեւ Ծով մնացած էր, երէկ առտու Գաւագի առջեւ բերուեցաւ Նորվեկեան շոգենաւի մը միջոցաւ ։

—Մահսուսէի վարչութեան ընկղմեալ Լուտֆիյէ շոգենաւը այս շաբաթ պիտի ձեռնարկուի հանել ։ Ծովային Նախարարութիւնը այդ գործողութեան համար պէտք եղած գործիքները հոգացած է ։

—Նաւարշաւ. «Գատըքէօյ Ռոյին քըլըպ»ը դիտաւորութիւն ունի այս տարի նաւարշաւ մը կազմակերպել Մօտայի ծովախորշին մէջ ։ Քլիւպին անդամները իրենց վերջին նիստին մէջ մասնախումբ մը ընտրեր են այս նաւարշաւին կարգադրութեանցը համար ։

—Կայս. Մուլքիյէ բժշկական վարժարանի բժշկութեան եւ դեղագործութեան ճիւղերուն համար այս տարի ներկայացող ուսանողներն արձանագրելու եւ քննելու համար զինուորական բժշկական վարժարանին մէջ կազմուեցաւ երկու յանձնաժողով, որք քիչ օրէն իրենց պաշտօնին պիտի սկսին ։

—Խարդախութիւն. Թարիք կ'ըսէ Թէ Բերայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Թաթաւլա բնակող Տիմիդրի եւ Բէրիքլի անուն անձերը, որք ամբաստանուած էին Ցունաստանի Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական վերնագրով Թղթերուն կեղծերը շինելու յանցանքով ։ Այդ Թղթերը գտնուեցան իրենց բնակարանին մէջ ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՂՋ ՈՂՋ ԵՐԱԾ. Հինգշաբթի օր Վլանկա, Ալաճա-Մէսճիտ փողոցը կազի սաստիկ հոտ մը կը տարածուէր մեծ տունէ մը որուն միայն վերի յարկը բռնած էր Սոֆի անուն յոյն կին մը ։ Փողոցին բնակիչները տակն ու վրայ եղած՝ գնացին իմացուցին ոստիկաններուն որք եկան տունը մտան եւ սոսկալի տեսարանի մը վկայ եղան ։ Բոցերը սենեակին մէջ պատած էին Սոֆին որ ածուխ դարձեր էր. կրակը անցած էր տախտակամածին, կարասիներուն ու բոլոր շէնքը կրակ առնելու վտանգին մէջ էր ։ Մեծ աշխատութեամբ կարելի եղաւ կրակը մարել ։ Այս արկածին պատճառները իմանալու համար քննութիւն մը բացուած է ։ Տանը երկու դռնապանները որք այդ միջոցին բացակայ էին, ձերբակալուեր են ։

—ԳԱՂԹԱԿԱՆԻ պզտիկ տղայ մը չորեքշաբթի օր Իւսկիւտար, պարտէզի մը հորն իյնալով խեղդուեցաւ.

—ՍՏԱՄՊՈԼ, Եէնի-պահչէ բնակող Հաջջը անուն մարդ մը դաշոյնի ծանր հարուած մը տուաւ իր կնոջ ։ Ջարագործը ձերբակալուեցաւ եւ զոհը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ ։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

Մալաթիա. Խարբերդէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ Թէ երկրաշարժի ցնցումներ կը շարունակեն Մալաթիոյ մէջ ։ Ջորեքշաբթի գիշեր երկու ցնցում տեղի ունեցեր է առանց սակայն ո՛ եւ է վնաս պատճառելու ։ Նահանգին ուրիշ կողմերը ո՛ եւ է դէպք չկայ ։

—Պրուսայէ. Առեւտրական Սենեկին հրաժարած անդամներու տեղ նոր ընտրութիւններ կատարուելով, ընտրուեր են Կեսարացի Ալի, Բասդալիտիս Եանի, Ֆնտըլեան Օհաննէս եւ Տէմիրճեան էֆէնտիները. Նախագահ ընտրուեր է Ալի էֆէնտի ։

—Մելազկերտ (Բաղէշ), որ կը գտնուի Կարինի եւ Վանի Թղթատարական գծին վրայ, կանոնաւոր նամակատուն հաստատուած ըլլալով, Թղթատարական ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ պիտի կատարուին ։

—Սելանիկ Ջուր բերելու արտօնութիւնն ստացող ընկերութիւնը փութով յառաջ կը տանի շինութիւնները, որք մէկ երկու ամսէն բոլորովին կ'աւարտին ։

—Իզմիրէն կը գրեն որ այդ կողմերը ծագած հարսանիթի եւ կարմրախտի հիւանդութիւնները, ուսկից մահեր ալ կը պատահէին, բոլորովին անհետացեր են, շնորհիւ ձեռք առնուած զգուշական միջոցներու ։ Իզմիրի կառավարչին կողմէն վարակուած տեղերը ղրկուած բժիշկները վերադարձեր են ։

—Գօրտէլիօյի եւ Սանտըգլըի մէջ երկրաշարժի Թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են ։

—Զօնկըլ գաւառին մէջ այլ եւ այլ քննութիւններ կատարելու պաշտօնը յանձնուած է Իզզէթ պէյի, որ քիչ օրէն հոն պիտի երթայ ։

—Իզմիրէն Ապրիլ 29 Թուականով կը հեռագրեն Սամոսէն որ երեք անգամ պարբերաբար երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վնաս պատճառելու ։

—Այտընի կուսակալութեան Պայընտըր գաւառակին մէկ գիւղը, որ գաղթականներու բնակութեան յատկացուած է, կայս. Իրատէով «Օսմանիյէ» կոչուեցաւ ։

—Գոնիայի անտառները փճացումէ պահպանելու եւ աւելի զարգացնելու համար շրջակայ նահանգներէն անտառագէտ քննիչներ պիտի ղրկուին հոն ։

—Սինոպի շրջակայ Աղ-սազ եւ Գարա-կէօլ լիճերը չորցնելու համար, Ինէպոլուի քարափը քննելու պաշտօն ունեցող Պ. Կալան եւ Սերվիչէն էֆէնտի Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն հրահանգ ստացան Սինոպ երթալու ։

—Տէքիրտաղի կուսակալ Սըրրի փաշա վերանորոգելի կամուրջներն ու խճուղիները աչքէ անցնելու համար Մատէնի կողմը ուղեւորեր է ։

—Սելանիկի Թրամուէյի գծին բացման հանդէսը Ապրիլ 25ին տեղի ունեցեր է ։ Երթեւեկութիւնք կանոնաւոր կերպով սկսած են ։ Գծին չաւարտած մասերն ալ շինուելու վրայ են ։

—Ատա-Բազար Թըղճըլար Թաղը նոր շէնքի մը մէջ աշխատող գործաւորներու վարպետ մը սպաննուեցաւ ։ Մարդասպանը ձերբակալուած եւ հարցաքննութեան ենթարկուած է ։

—Վանէն եւ Բաղէշէն եկած նամակները կը տեղեկացնեն Թէ այս տարի սաստիկ ձմրան պատճառաւ, զանազան արկածներ պատահած են ։ Վանի կուսակալութեան մէջ երեք ճամբորդ ձիւնի տակ մնալով մեռեր են ։ Բաղէշի կուսակալութեան մէջ ոչխարահամար ընելու գնացող պաշտօնեաները ճամբան ձիւնի փոթորիկի բռնուեր են ։ Ասոնցմէ մէկ քանին ահագին դժուարութիւններով կրցած են հասնիլ գեղ մը ուր պէտք եղած հոգածութիւնը տրուած է իրենց. միւսները մեռեր են ձիւնին տակ. իրենց ետեւէն ղրկուած ոստիկան-զինուորներն ու գեղացիները անոնց դիակները գտեր են ։ Ոչխարհամարի պաշտօնեաներու ուրիշ մէկ խմբին ընկերացող ջօլճիները նմանապէս ցուրտին չդիմանալով մեռեր են ։ Բաղէշի կուսակալութեան ուրիշ զանազան կողմերն ալ նմանօրինակ արկածներ պատահած են ։

—Արդեօք Թշուառականը արգանակին կասկածելի համը նշմարե՞ց, ըսաւ ինքնիրեն ։

Ամենեւին, միայն թէ արգանակը պաղելով՝ երեսը տեսակ մը սոսինձ կապեր էր, որմէ չէր ախորժեր Մարի-Ան ։

Ուստի զգալն առաւ, արգանակին երեսի ճարպը մէկդի ըրաւ եւ երկար ատեն խառնեց՝ Թանձրացեալ մասերը հալեցնելու համար ։

Ապա խմեց, Թասը վառարանին վրայ դրաւ ու նորէն իր գործին սկսաւ ։

Լմնցա՞ծ էր ։ Ա՛լ գործին ելքը Տէն. Պլանշի կամքէն կախուած չունէր. ինչ որ ալ ըլլար, նա Թունաւորիչ մըն էր ։

Բայց որքան ալ որ իր ըրածին ոճիր մը ըլլալը աղէկ գիտէր, իր ծայրայեղ ատելութիւնը չէր Թողուր որ այդ ոճրին բովանդակ վատութիւնն ու անարգութիւնը ըմբռնէ ։

Մինչեւ իսկ ինքնիրեն կ'ըսէր Թէ ըրածը արդարութիւն մըն էր, Թէ առիկայ ինքզինքը պաշտպանելու համար էր, Թէ վրէժխնդրութիւնը տակաւին նախատինքին չէր հաւասարեր եւ Թէ չկար բան մը որ իր քաշած չարչարանքները կարենար փոխարինել ։

Եւ սակայն վայրկեան մը ետքը սոսկալի երկիւղ մը ծնաւ սրտին մէջ ։

Թոյներու ազդեցութեան վրայ ամենեւին գաղափար չունէր ։ Կարծեր էր Թէ Մարի-Ան իբր շանթահար պիտի իյնար եւ Թէ ինքն ալ պիտի կարենար ազատօրէն դուրս ելլել՝ անոր ոգեւարի տանջանքներն աւելցնելու համար զինքը սպաննողին անունն ալ տալով իրեն ։

Եւ սակայն այնպէս չեղաւ ։ Ժամանակը կ'անցնէր եւ Մարի-Ան ընթրիքի պատրաստութիւնները կը շարունակէր անվրդով ։

Սեղանին վրայ ճերմակ սփռոց մը փռեց, ձեռքերովը յղկեց եւ վրան սպաս մը դրաւ ։

—Ի՜նչ երկար տեւեց, կը մտածէր Տէն. Պլանշ. մի՛ գուցէ վրայ հասնին ։

Կը դողար երբ կը մտածէր Թէ կրնայ ըլլալ որ բռնուի ։ Հրաշք էր որ մինչեւ այն ատեն երբեւան չէր եկած, դիպուածն անանկ բերաւ որ Մարի-Ան զարդասենեակէն բան մը առնելու պէտք չունեցաւ ։

Եթէ քիչ մը առաջ ըլլար՝ շատ փոյթը չէր ։ Արգանակը Թափելով՝ ոճրին ապացոյցը կը ջնջէր, բայց հիմա՛յ...

Պատճառած երկիւղը, որու կը յաջորդէր խղճի խայթը, իր սիրտն այնքան ուժով կը արոփեցնէր որ, կը զարմանար Թէ Մարի-Ան ի՛նչպէս անոր բաբախիւնը չէր լսեր քովի սենեակէն ։

(Շարունակելի)

ՌԷԿՈՒԼԱՐ ՖԸՐՍԴ-ԳԼԱՍ ՍԴԻՄԸՐՍ

ԶՈՒԱՐՃԱԿԱՐԳ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿ

Համպուրկէն, Անվերսէն և Նիւ-Եօրքէն Աւրոպական նաւահանգիստները, Պոլիս, Սեւ Ծով և Դանուբ.

Ռէյնըն եւ Թէյլոր շոգենաւներն հոս հասան։

—

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐՔԱՑ. ԸՆԿ.

Կէօսթէնճա, Վառնա, Ամսթէրտամ, Պէյրութ, Սելանիկ, Պոլիս և Իզմիր, ... և Բուրգաս։

Սբեկա շոգենաւը հոս հասնելու վրայ է։

Ցառաջիկայ մեկնումը մայիս 3ին պիտի ըլլայ։

Բոնէօբմաններու համար պարտին դիմել առ ՖՈՍՔՕԼՕ, ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱԿԻՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ

Հիմնեալ հրովարտակաւ Մ. Ց. Սուլթանի հոկտեմբեր 1881 ին

Սոյն դրամենակի միջոցով մինչեւ 31 Յուլիս 1892 ապահովուած

ԳՈՒՄԱՐՆ է 86,793,400 ՖՐԱՆՔ

Ցիշեալ դրամենակը պատրաստ է կենաց վրայ, հրդեհի, ծովու եւ ամէն տեսակ արկածներու դէմ ամենադիւրամատչելի պայմաններով ապահովագրութիւններ ընդունիլ ի հաշիւ յԱրեւելս հաստատուած ապահովագրական ընկերութեանց։ Զրիապէս յայտագիրներ կը տրուին, որու մէջ յաճախորդք պիտի ինննեն աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ։

Ստամպօլ-Պանքա-Սօքաք Հանէսի Թիւ 8

ՊՌԱՍԸՌԻ ԵԱՆԻ

Ղալաթիա, Թիւնէլին տակի փողոցը, Պանք տը Քոնսդանդինոբլի դիմաց

ԶԵՂՋԵԱԼ ԳԻՆԵՐ

Այս հաստատութիւնը, համբաւաւոր իր երկարամեայ գոյութեամբ նիւթերու ընտրութեամբ ամէն միջոց ձեռք առած է գոհացնելու իր յաճախորդները։

Մաքրութիւն եւ կատարեալ սպասարկութիւն։

Գարեջրին գաւաթը ... , գերմանական եւ աւստրիական գարեջուրներուն ընտիր տեսակէն։ ՑԻՍՈՒՆ ՈՍԿԻ պիտի տրուի այն անձին որ կարենայ ապացուցանել թէ հոն խմուած գարեջուրը՝ գերմանական կամ աւստրիական չէ։

Անգամ մը այցելողը՝ պիտի համոզուի։

ՄԵԾ ԴԵՂԱՐԱՆ

ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ

ՏՐ. ԾԱՆՆԻ

ՔԻՄԻԱԳԷՏ Ն. Կ. ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ

Պոլիս, Կամուրջին քովը, Թիւ 1

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ց'ԱՄԻՆ 1850

—o—

Հաստատութիւնս, որ ծանօթ է պատուարժան հասարակութեան իր դեղերու կատարեալ ազնուութեամբը ու գիներու անհամեմատ չափաւորութեամբն, վերջերս ստացած մեծաքանակ ապրանաց նորհիւ աւելի ճոխացած է։

Հոն դիմող պատ. յաճախորդք ըստ ամենայնի գոհ պիտի մնան թէ՛ դեղերու լաւ ու շուտ պատրաստութենէն եւ թէ՛ գիներու աժանութենէն։

Գաւառներէ ընդունուած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն խնամօք եւ շատ նպաստաւոր պայմաններով։ Վճարմանց համար դիւրութիւն կը շնորհուին ի հարկին։

Թէ եւրոպական եւ թէ ասիական Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ պատուաւոր ներկայացուցիչներ կ'ուզուին։

Դեղարանս ունի մասնաւոր քիմիական աշխատանոց մը, ուր ամենայն խնամօք կը կատարուին բժշկական եւ արհեստական ամէն տեսակ լուծումներ։

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԿԱՊՈՒՑ ՀԱՋԻ

Մէկ ժամէ օրուան մէջ

ՑՆՈՐԱՄՔ ՏՈՔԹ. Ս. ՇՎԱՐՑԻ

Թիւնէլի հրապարակ, Բերա

Հիւանդ կ'ընդունի 8էն 10 եւ 3էն 5

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ

ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ՄԸ

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԷՍԹԷԹՆԵՐԻ)

Կարելի է 2,000 նման օրինակներ արտագրել, սեւ ու անջնջելի թանաքով, ամէն տեսակ շրջաբերականներու, գրութեանց, նկարներու եւ ձայնագրութեան...

ԱՌԱՆՑ ՋՐԻ. ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ԿԱՄ ԱՆԻԼԻՆՆԵՐՈՒ

Այս միջոցը ամէնէն աւելի պարզ, արագ, մաքուր, տեւական եւ խնայողական է

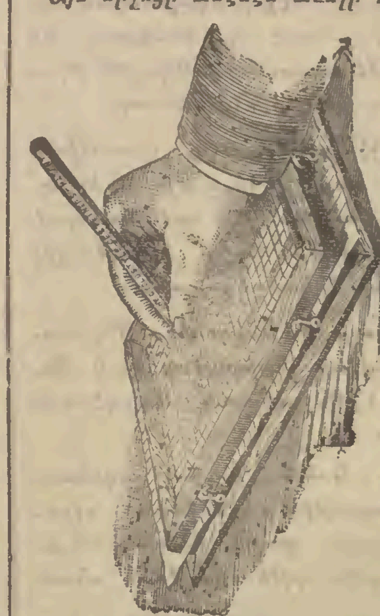

Այն առաւելութիւնները, զոր ունի «Ընդօրինակիչ գործիք»ը ուրիշ միջոցներու վրայ հետեւեալներն են.

1. ԳԵՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ.— Որովհետեւ օրինակները սեւ թանաքով կը գրուին եւ գրին ձեւը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը ձեռքով գրուած նամակի մը բոլոր երեւոյթն ունի։

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԵՒ ՄԻԱՉԵՒՈՒԹԻՒՆԸ.— Այս միջոցով կարելի է արտագրել 10 էն մինչեւ 2000 օրինակ. վերջին օրինակը առաջինին չափ պայծառ պիտի ըլլայ։

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ամէն մարդ որ կրնայ հասարակ մատիտով մը գրել, կրնայ գործածել նաեւ «Ընդօրինակիչ Գործիք»ին գրիչը։ Ծառայ մը անգամ կրնայ օրինակները հանել. չփոթութիւն պատճառող կնճռոտ գործիքներ չկան։

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ.— «Ընդօրինակիչ Գործիք»ը ունենալը ուրիշ միջոցներէ աւելի քիչ ծախք կը պահանջէ, գրեթէ կէսը։ Իւրաքանչիւր կազմածի հետ այնքան նիւթ կայ, որ կը բաւէ վեց ամիս, շաբաթը անգամ մը աշխատելով։

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ.— Նախատիպ օրինակը կարելի է գրել մատիտով գրածի չափ, վասն զի գործածելի թանաքը թանձր չէ։

6. ՑԱՒԻԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ.— Կարելի է պահել նախատիպը, երկար ժամանակ ու ետքը նորէն գործածել։

7. Սխալները կ'ուղղուին եղունգով քերելով։

Դիմել առ ԷՏՄՈՒՆՏ ՓԱՐՈՒԱՆԱ. 95 եւ 97. Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտա

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

Հիմնուած 1828էն 1829 ին

Հաստատուած ի Բարիզ, իր ապարանքին մէջ, Ռիւ տը լա Պէ, 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	ֆրանք	10,000,000	Դրամագլուխ	ֆրանք	10,000,000
Պահեստ		7,280,000	Պահեստ		95,724,490
Թղթապանակին մէջ եղած		66,440,000	Ապահովագրութիւնք		247,027,905
Հասոյթ 1891 տարուան		15,340,000	Հասոյթ 1891 տարուան		17,750,246
Վճարուած վնասք		168,000,000	Վճարուած կորուստք		63,000,000

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ա. Տ'ԷՔԴԱԼ, նախկին երեսփոխան, նախկին տնօրէն Պանք տը Ֆռանսի, նախագահ Հարաւի երկաթուղիներու ընկերութեան, Նախագահ։
Պ. Ա. ՄԱԼԷ, սեղանաւոր Մալէ եղբարց տունէն, Բարիզ-Լիոն-Միջերկրականերկաթուղիին ընկերութեան նախագահ, նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքային, Դէբ-Նախագահ։
Պ. Թ. ՕՏԷՌ, նախկին սեղանաւոր, նախագահ Վ իէյլ-Մոնդանեըլի եւ Երինաքի ածխահանքերուն ընկերութեան։
Պ. Ժ. ՄԱՌԴԱՌ, սեղանաւոր Մառտառ Քրոս եւ ընկ. տունէն։
Պ. Գ. ՃԷՅՄԱՐՆ, սեղանաւոր Հոթինկեր եւ ընկ. տունէն։
Պ. Ֆ. ՄԻՇՕ, նախկին նախագահ Սէնի առեւտրական դատարանին, տնօրէն Պանք տը Ֆռանսի Հիւսիսի երկաթուղիին վարչական խորհրդին անդամ։
Պ. Հ. ՄԻՌԱՊՕ, սեղանաւոր Միռապօ-Բոտռա Բէրթռան եւ ընկ. տունէն։
Պ. Ա. ԹԻՌՈՒՆԷՍԷՆ, Լանտի երկաթուղիին Վարչ. խորհրդին անդամ։
Պ. Ա. ՎԷՌՆ, սեղանաւոր Վէռն եւ ընկ. տունէն, տնօրէն Պանք տը Ֆռանսի, Հիւսիսի երկաթուղիին եւ Օսմ. Կայս. Պանքային վարչական խորհուրդներուն անդամ։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ	ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
Պ. ՇԱՌԼ ՌՈՊԷՐ, նախկին անդամ պետական խորհրդին, Տնօրէն	Պ. ԱԼՊԷՌ ՖՈՌ, Տնօրէն։
Պ. ՊԱՌՈՆ Ժ. ՍԸՐԻՋ, նախկին ելմըտական քննիչ, Դէբ-տնօրէն	Պ. ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դէբ-տնօրէն։

Ընկերութեան սեղանաւորն է ի Կ. Պոլիս ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Դիմել առ ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, 2 Մահմուտիէ փողոց, Եէրէմեան խան, Գամոնտօ պանքային դիմաց։

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Մահմուտ փաշա, Թիւ 211.— Ղալաթիա Դոմբոն խանի անկիւնը Թիւ 9

Առանց համեմատ գինը խոտորեալ է

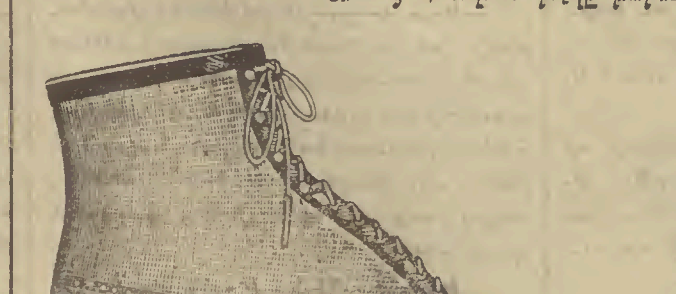

Քսան տարիէ ի վեր արհեստիս մէջ ցոյց տուած խնամքներուս շնորհիւ Ղալաթիոյ կողմն ալ յաճախորդներս բազմացած ըլլալուն, պարտաւորեցայ մասնաճիւղ մ'ալ հոն բանալ վերոյիշեալ հասցէով։ Ինչպէս միշտ շինած կօշիկներուս կաղմը տոկուն, նիւթը հաստատուն, ձեւը եւրոպական է եւ միանգամայն գինը աժան, վասն զի նիւթերը Եւրոպայէն բերել կուտամ և քիչ շահով կը գոհանամ։

Պօթին կալոշ	ղրշ.	95
Մանթարլը պօթին	»	75
Պօթին	»	67

Մոյկ (ճիզմէ)	ղրշ.	140	Պարի սկարբին	ղրշ.	45
Մոյկ եւ կալօշ	»	130	Կոճակով եւ կամ կապով պօթին	»	75
Սկարբին	»	52	Կանանց մուհակ	»	35

Ապսպրանքներուն վրայ տասը ղրուշ յաւելում կ'ըլլայ

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Ընդդէմ հազի, հարբուխի, դժուարաշնչութեան, ծանրաշնչութեան

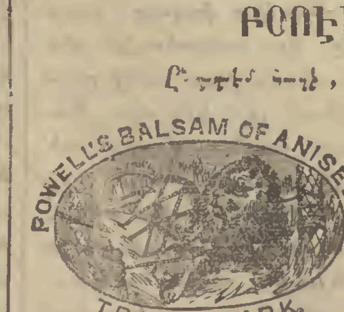

Այս նշանաւոր դեղին յատկութիւնն է անմիջապէս հանդարտեցնել հազը, հարբուխը, Ձայնի մարիլը, Շնչելու դժուարութիւնք և կոկորդի հիւանդութիւնները. Անմիջապէս կը լուծէ կապուած մաղասը և կը քակէ.

Այն անձերն որք կոկորդին մէջ անհաճոյ մարմաջ ունին, ու բոնք գիշեր ցերեկ հանգիստ չեն կրնար ունենալ հազէն, անմիջապէս կը հանգարտին, շատ անգամ մէկ սրուակը կը բաւէ. դժուարաշնչութեան, երկարատեւ հազերու, ինֆլիւէնցայի դէմ կարելի չէ նկարագրել այս նշանաւոր դեղին կատարած հրաշքները.

Կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ՓԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ. Վոյվոտայի պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Շիշլի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթի

SOCIÉTÉ MUTUELLE FRANÇAISE

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻՒԹԻՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

Կեդրոնատեղին է ընկերութեան՝ Պո տ'Արժան Փողոց, Լիոն (Ֆրանսա) Թիւ 2

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ 11,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՆՊԱՏԱԿ.— Սօսիէթէ Միւթիւէլ Ֆրանսէզ ընկերութիւնն, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է։ Իր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ, եւ կամ պայմանաժամէն իսկ առաջ վերակազմել դրամագլուխը։ Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը եւ թէ՛ ամսական համեստ վճարներու. (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։

ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ.— Սօսիէթէ Միւթիւէլ Ֆրանսէզ ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս չարժական արժէից եւ փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն. մանկանց համար օժիտք, հանգստեան սնտուկ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Մանրամասն տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պ. Էռնէսթ Կլավանի, ընդհանուր տնօրէն համայն Արեւելքի, Կ. Պոլիս Ղալաթիա Գարաքէօյի հրապարակ Սըվաճը օղլու Խան։

ԾԱՆՕԹ.— Գաւառներու մէջ գործակալութիւն ընել փափաքողք, ինչպէս նաեւ միջնորդք պարտին վերոյիշեալ հասցէին դիմել եւ երաշխաւորութիւն ցոյց տալ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

A. HAAS Ա. ՀԱԱՍ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՎՈՅՎՈՏԱ ՓՈՂՈՑ, ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԽԱՆ, ԹԻՒ 6, 7, 8.

Մանչերու եւ աղջիկներու համար պատրաստ ընտիր հագուստներ։— Վիեննայի եւ Պերլինի քորսէներ, ամէն մեծութեամբ, 6 ղրուշնոցէն սկսեալ։— Սեղանի եւ թէյի համար ամէն տեսակ սփռոցներ, վերմակի սաւաններ ճերմակ եւ գունաւոր բուրդէ։— Սըրբիչ, անձեռոց, թաշկինակ, օձիք, փողպատ, գուլպայ, հողմահար, վարագոյր, թիւլ, գոգնոցներ եւայլն։

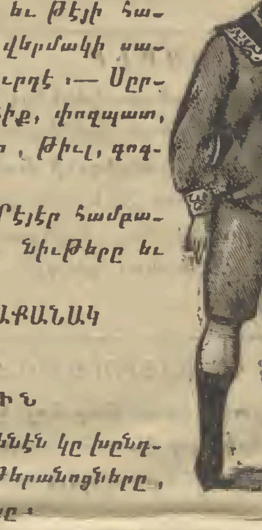

Վիեննայի Վոլֆպաւէր եւ Րէյէր համբաւաւոր գործարանին հոտաւէտ նիւթերը եւ սապոնները։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ

ԾԱՆ.— Արգոյ հասարակութենէն կը խնդրուի որ գան այցելեն մեր մթերանոցները, որպէսզի հասկնան գիներուն արտասովոր աժնութիւնը։

ՄՈՂԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

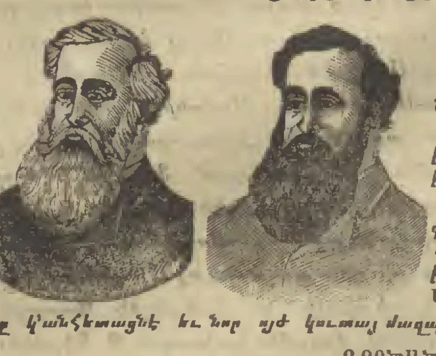

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ եր կու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան եւ կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու եւ խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական երեւոյթը տալ եւ ամէնէն աչշադիր դիտողն ի գերեւ հանել կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ եւ նոր ու ժիր կուտայ մազային մարթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ եւ և փոքր բանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ քարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոգիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չըլլալով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին եւ պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գէմքն եւ ձեռները լուալ առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքոլով. ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, եւ ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ՓԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտայի պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Շիշլի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՕԱԳՈՒԼԵԱՆ

Թիթեղեայ ամէն տեսակ տուփեր եւ այլ կահք, կը շինուին խիստ. վայելուչ եւ դիւրագին։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Պահճէ-Գաբու, Բասիմ Բաշա խանի դէմն։